

Remissvar: Utökad registerkontroll i utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter

Regeringens dnr: U2025/01126

SFS inkommer här med sina synpunkter på remissen av *Utökad registerkontroll i utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter*. SFS är en sammanslutning av studentkårer vid Sveriges universitet och högskolor. SFS har ett sextiototal medlemskårer som tillsammans representerar ungefär 400 000 studenter och doktorander.

Promemorian innehåller tre separata och sinsemellan självständiga förslag. SFS tar enbart ställning till förslag två och tre, eftersom det första rör skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet, vilket ligger utanför SFS huvudsakliga områden.

SFS har tidigare i huvudsak tillstyrkt förslagen i *Belastningsregisterkontroll och avskiljande av studenter* (SOU 2021:83).

Förslagen som rör belastningsregisterkontroll inför antagning till vissa högskoleutbildningar

SFS generella hållning är att om studenten inte kommer kunna slutföra en utbildning för att det förekommer brott i dennes belastningsregister som innebär att den inte kan genomgå obligatorisk verksamhetsförlagd utbildning, eller om det är så gott som garanterat att studenten efter slutförd utbildning inte kommer att kunna få legitimation utfärdad eller anställning inom sitt yrke på grund av sitt belastningsregister, så kan det vara rimligt att en förutsättning för att bli antagen till vissa utbildningar ska vara att den sökande inte förekommer i belastningsregistret avseende vissa brott.

De brott som föreslås omfattas är dels de som föreslogs av SOU 2021:83, vilka är: mord, dråp, grov misshandel, synnerligen grov misshandel, människorov, samtliga sexualbrott i 6 kap. brottsbalken, grovt rån och barnpornografibrott, om brotten lett till någon annan påföljd än böter, och dels brott som utredningen föreslår, vilka är: brott mot terroristbrottslagen (2022:666) eller motsvarande äldre lag, brott mot lagen (2014:406) om straff för vissa internationella brott, grovt och synnerligen grovt narkotikabrott enligt narkotikastrafflagen

(1968:64), och grov och synnerligen grov narkotikasmuggling enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

SFS tillstyrker att dessa brott omfattas, och anser att eventuella ytterligare brott enbart ska tilläggas restriktivt. Brotten som ingår i belastningsregisterskontroll vid antagning ska överensstämma med, eller omfatta färre brott än, den belastningsregisterskontroll som görs vid anställning och verksamhetsförlagd utbildning för de aktuella yrkena. Det är viktigt att studenter inte bedöms hårdare än arbetssökande. **SFS vill här betona** att förekomst av vissa brott i brottsregistret inte utgör ett absolut hinder för anställning, och därför är rimligt att det inte heller utgör ett absolut hinder för studenter att kunna påbörja en utbildning.

Det är rimligt att kontrollen enbart görs av de sökande som ska erbjudas plats på utbildning, såsom föreslås, och inte av alla sökande.

För att systemet ska vara enhetligt är det rimligt att både statliga och enskilda utbildningsanordnare omfattas av samma reglering.

SFS håller med om att tystnadsplikt ska gälla för sekretessbelagda uppgifter om en enskilds personliga förhållanden som finns i antagningsregistret, för att skydda den enskildes integritet.

Förslagen som rör ökade möjligheter att avskilja studenter och studerande i högskolan och yrkeshögskolan

SFS håller med om att det kan behövas möjlighet till ytterligare åtgärder för studenter och studerande med särskilt klandervärt uppträdande som går ut över utbildningen och andra studenter och studerande, och som trots upprepade disciplinåtgärder inte ändrar sitt beteende.

Högskolan

SFS avstyrker utredningens förslag om att införa en ny avskiljandegrund avseende studenter som har varit föremål för beslut om disciplinära åtgärder. SFS håller som sagt med om att det kan behövas möjlighet till ytterligare åtgärder för studenter med särskilt klandervärt uppträdande som går ut över utbildningen och andra studenter, och som trots upprepade disciplinåtgärder inte ändrar sitt beteende. Däremot ser SFS att införandet av en ny avskiljandegrund baserat på att studenten inte har ändrat sitt beteende efter tidigare disciplinära åtgärder är att sammanblanda avskiljande och disciplinära åtgärder, vilka har olika syften.

Utredningen skriver att:

En lösning på detta skulle vara att hantera frågan om ordningsstörande beteenden uteslutande inom ramen för reglerna om disciplinära åtgärder genom att tiden för avstängning av studenter enligt 10 kap. 2 § högskoleförordningen förlängs. Vi kan se fördelar med en sådan lösning. Eftersom vårt uppdrag avser att lämna förslag på möjlighet till avskiljande av studenter på grund av särskilt klandervärt uppträdande, har vi dock inte anledning att utreda detta alternativ. (s 185)

SFS anser att detta alternativ också bör utredas och övervägas. Det går inte att säga att utredningens förslag är den mest lämpliga lösningen när detta alternativ inte har kunnat beaktas.

SFS håller med utredningen om att förutsättningar för avskiljande (om det genomförs) eller utökad tid för avstängning (som SFS föreslår bör utredas) är att studenten inte har ändrat sitt beteende och att studenten genom sitt beteende visat sig uppenbart olämplig att bedriva högskolestudier. Både avskiljande och förlängd avstängning är ingripande med stora konsekvenser för individen, och ska enbart användas restriktivt efter att andra åtgärder har prövats.

SFS avstyrker förslaget om att åtgärden ska tidsbegränsas till tre år (det vill säga, att studenten efter tre år ska kunna återuppta sin utbildning utan ansökan och tillgodoräkna sig den utbildning som fullgjorts tidigare). Om förslaget om avskiljande genomförs, **föreslår SFS istället** att tiden bör tidsbegränsas till två år. Detta för att stämma bättre överens med nuvarande bestämmelser, där ett beslut om avskiljande gäller tills vidare men där den avskilde studenten eller studeranden har möjlighet att begära omprövning av beslutet två år efter att beslutet meddelades.

Yrkeshögskolan

Utredningen föreslår att en ny grund för avskiljande ska införas för studerande på yrkeshögskola och att den ska utformas på samma sätt som för studenter på högskola. **SFS avstyrker** det förslaget på samma grund som vi angav ovan.

När det kommer till studerande på yrkeshögskolan vill SFS även lyfta fram samma problematik som utredningen var inne på, nämligen att även om dagens bestämmelser om avskiljande från utbildning i yrkeshögskolan motsvarar de som gäller för avskiljande från utbildning i högskolan så finns det skillnader kopplat till disciplinära åtgärder, som den nya avskiljningsgrunden föreslås baseras på. Det saknas bestämmelser om disciplinära åtgärder i de författningar som reglerar yrkeshögskolan. **SFS anser** att det bör ses över om det ska införas bestämmelser om disciplinära åtgärder för yrkeshögskolan, särskilt om utredningens förslag om ny avskiljandegrund genomförs. Det är bra att regelverket för avskiljande överensstämmer mellan yrkeshögskola och högskola, och detsamma bör även gälla för regelverk om disciplinära åtgärder.

SFS avstyrker även förslaget om tidsbegränsning för studerande på yrkeshögskola, och lämnar istället ett eget förslag på samma sätt som ovan.

Rasmus Lindstedt
Ordförande
rasmus.lindstedt@sfs.se
070-545 75 57

Mathilda Fredriksson
Utredare
mathilda.fredriksson@sfs.se
076-544 01 02